

Bewustzijn rond gezonde groenten en fruit vergroten

De Verenigde Naties (VN) riepen 2021 uit tot het 'Internationale Jaar van Fruit en Groenten' en woensdag 29 september als 'Internationale Dag van bewustzijn van voedselverlies en -verspilling'. Met de uitroep van het internationale jaar wil de VN het bewustzijn vergroten over de belangrijke rol die groenten en fruit spelen in de menselijke voeding, voedselzekerheid en gezondheid, en ook bij het behalen van de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling.

Jan Van Bavel / Illustraties: Joris Snaet

Eind 2019 besliste de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om een internationaal jaar en een dag in te voeren die gewijd zijn aan onderwerpen die rechtstreeks verband houden met voedsel en landbouw. Het Internationale Jaar van Fruit en Groenten kadert binnen het VN-

decennium van actie inzake voeding (2016-2025) én het VN-decennium voor gezinslandbouw (2019-2028). Deze twee decennia versterken elkaar, bieden meer zichtbaarheid aan kleinschalige producenten en vergroten het bewustzijn over voedselzekerheid en voeding. Het internationale jaar heeft

diverse doelstellingen. Vooreerst wil het het belang van een gezond eetpatroon en een gezonde levensstijl promoten, duurzame voedselvoorzieningsketens bevorderen en de essentiële rol van lokale producenten (organisaties) hierbij in de kijker zetten. Andere doelstellingen zijn voedselverspilling tegen gaan, goede praktijken delen rond de promotie van groente- en fruitconsumptie, duurzame productie, integratie in de voedselvoorzieningsketen ...

Springplank

Het Internationale Jaar van Fruit en Groenten kan ook dienen als springplank naar het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties tegen 2030. ▶

Van de week

Elke dag 400 gram

Tijdens deze coronacrisis werd het belang van een gezond voedingspatroon nog sterker beklemtoond. Voedselveiligheid en voorziening van gezonde voeding zijn meer dan ooit een grote bezorgdheid van de hele samenleving, om de positieve effecten ervan maximaal te benutten. Verse groenten en fruit zijn hierin de sleutel, als dé vaandeldrager van een gezond en veelzijdig eetpatroon. De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties FAO (*Food and Agriculture Organization*) en de Wereldgezondheidsorganisatie bevelen aan dat elke volwassene dagelijks minimaal 400 gram groenten en fruit consumeert om chronische niet overdraagbare ziekten – zoals hartaandoeningen, kanker, diabetes en obesitas – te voorkomen en om tekorten aan micronutriënten te voorkomen.

Corona en het effect

Tijdens de coronacrisis kenden de voornaamste verse groenten en fruit een piekverkoop, denk maar aan de spectaculaire groei in de korteketenverkoop (recht van bij de boer). Uit GfK-cijfers blijkt dat al de belangrijkste groentesoorten profiteerden, met uitzondering van sla, dat het iets minder

goed deed. Ijsbergsla en rucola zitten wel in de lift. Groenten kenden een hoge aankoopfrequentie, en wonnen meer in volume per aankoop. Bij het fruit deden vooral peren en aardbeien het goed, maar dat had niet alleen met corona te maken. Vooral groenteconserven en -bokalen kenden – wellicht door het hamstergedrag van een groot deel van de bevolking – verkoopspieken, maar ook diepvriesproducten deden het goed. Algemeen vertoonde de groente- en fruitmarkt dit jaar een sterke groei ondanks een hogere gemiddelde prijs, met in het tweede kwartaal een volumestijging van 4,6% ten opzichte van dat van vorig jaar en een toename in de bestedingen van 9,9% tijdens dezelfde periode. Bij de verse groenten zat de groei in het volume per aankoop en in de prijsstijging.

Het stimuleren van verse producten past overigens bij de doelstelling van de VN om de rol van kleine boeren en

familieboeren te versterken en bredere marktopties voor miljoenen plattelandsgezinnen te bevorderen. Opmerkelijk hierbij is gendergelijkheid, omdat vrouwen vaak een leidende rol spelen voor hun huishoudens in zowel de productie als de consumptie van groenten en fruit.

Groeimarkten

In 2018 bedroeg de eindproductiewaarde van groenten en fruit in Vlaanderen 1037 miljoen euro. Dat is goed voor bijna een vijfde van die van de totale Vlaamse land- en tuinbouw (5557 miljoen euro). Diepvriesproducten deden het dit jaar dus goed. Wist je trouwens dat België met een productie van een dikke 1 miljoen ton diepgevroren groenten in 2018 de grootste speler van diepvriesgroenten in de Europese Unie is? Onze Belgische diepvriesfabrieken – geconcentreerd in West-Vlaanderen – verwerken vooral kolen, bonen en erwten. Bij het invriesproces zijn ze erin geslaagd om heel veel van de voedingswaarde van verse groenten en fruit te behouden. Naast de afzet in eigen land exporteren ze ook veel diepgevroren groenten, vooral naar onze buurlanden Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, maar ook naar verder gelegen landen zoals de Ver-

Stimuleren van fruit en groenten past bij het doel om de rol van boeren te versterken.

enigde Staten en Australië. Daar mogen we best trots op zijn; misschien is dit nog wel een groeiemarkt. De biologische productie van groenten en fruit is sowieso een groeiemarkt, want de hele biosector zit in de lift. Uit de biorapporten van het departement Landbouw en Visserij blijkt dat het totale biologisch areaal (dus inclusief in omschakeling) van aardappelen, groenten en kruiden in tien jaar tijd toenam van 424 ha in 2009 naar 1044 ha in 2019 en dat van fruit van 389 ha naar 773 ha. Van de 562 Vlaamse biobedrijven in 2019 zijn er 248 gespecialiseerde groente- en fruitteeltbedrijven. De laatste jaren schakelden heel wat producenten om. De bestedingen aan biovoeding stijgen elk jaar. Met respectievelijk 6% en 3% is het Vlaamse biomarktaandeel voor verse groenten en fruit weliswaar nog relatief klein. “Sommige retailers geven aan dat ze het bio-aandeel in de AGF-categorie (aardappelen, groenten en fruit) de volgende jaren serieus willen opdrijven. Er is dus zeker nog groei mogelijk, al stem je – liefst voor de omschakeling – best goed met afnemers af welke soorten en variëteiten ze nog zoeken”, zegt Eveline Driesen, consultant Bio-omschakeling bij het Innovatiesteunpunt.

Efficiënter voedselsysteem

De ‘Internationale Dag van bewustzijn van voedselverlies en voedselverspilling’ op 29 september biedt de moge-

lijkheid om de aandacht te vestigen op het voedselverliesprobleem, de noodzaak om de afvalberg te verminderen en hoe dit kan bijdragen aan duurzame ontwikkeling. Het ontwikkelen van duurzame verpakkingen kan zeker helpen om de impact op het milieu verder te verkleinen. Uit een onderzoek van de FAO in 2019 bleek dat voedselverlies en -verspilling aanzienlijke emissies met zich meebrengen, die de uitdaging van een klimaatverandering en impact op de voedselveiligheid verergeren. Naar schatting 14% van het voedsel in de wereld gaat verloren in de keten van het oogstpunt tot het detailhandelniveau, en wellicht zal er verderop in de keten – lees: door de consument – nog meer worden verspild. “Zonder een gezond dieet kunnen we niet hopen om een einde te maken aan ondervoeding en zullen we honger niet uitroeien, tenzij we voedselverliezen beheersen. Door de waarde van fruit en groenten en de schade die veroorzaakt wordt door verlies en verspilling te benadrukken, heeft de VN een stap genomen naar een eerlijker, groener en efficiënter voedselsysteem”, verklaarde Maria Helena Semedo, de Kaapverdische adjunct-directeur-generaal voor Klimaat en Natuurlijke hulpbronnen van de FAO. ■

i Meer informatie over het Internationale Jaar van Fruit en Groenten vind je op www.fao.org/fruits-vegetables-2021/en/.

Pieter Van Oost

adviseur Plantaardige productie, Studiedienst
pieter.van.oost@boerenbond.be

Actuele uitdagingen

De beschikbaarheid van voldoende arbeidskrachten blijft een hot item in de tuinbouw. De laatste 20 jaar nam de tewerkstelling in de sector gestaag toe. In 2000 werkten er bijna 9000 mensen op onze tuinbouwbedrijven, in 2010 waren dat er al 12.000 en in 2018 was dit opgelopen tot meer dan 16.000. Helpende handen zijn dus meer dan nodig, maar hier knelt het schoentje. Veel tuinders zoeken elk jaar weer naar geschikte seizoenarbeiders. Naast een vlottere arbeidsmigratie, ook van mensen buiten de EU, moet er worden ingezet op een verdere automatisering. De klimaatverandering met bijgaande weersextremen leert ons dat we onze bedrijven nog risicobestendiger moeten maken. De droogte tijdens de voorbije zomers legde de nood aan beschikbaarheid van voldoende kwalitatief water in de tuinbouw pijnlijk bloot. Een oordeelkundige bemesting en verstandig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen blijven aandachtspunten. Overigens hebben groenten en fruit meststoffen nodig, en dus ook een aangepaste mestwetgeving ...

“De beschikbaarheid van voldoende arbeidskrachten blijft de belangrijkste uitdaging.”